

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи римського приватного права»

Рівень вищої освіти	Бакалавр
Освітня програма	Право
Заняття:	II семестр 2026-2027 н.р.
Лекції	1 година на тиждень згідно розкладу
Семінарські	1 година на тиждень згідно розкладу
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Виприцький Андрій Олексійвич
Наукова ступінь	Кандидат юридичних наук
Наукове звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри цивільного, господарського та екологічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	
E-mail	dotsent.dp.vyprytskyi.a.o@gmail.com
Профайл	http://cgp.nmu.org.ua/ua/
Персональна сторінка	https://scholar.google.com.ua/?hl=ru
Консультації	ауд.10/314, 2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра цивільного господарського та екологічного права, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 314
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) dotsent.dp.vyprytskyi.a.o@gmail.com

1. Анотація до курсу

Вивчення курсу «Основи римського приватного права» дозволяє визначити розвиток громадянського суспільства в Україні як одне з пріоритетних завдань, що постали перед українською спільнотою на початку XXI століття, потребує для свого успішного вирішення задіяння всіх можливих ресурсів (засобів), які слугуватимуть зростанню рівня правосвідомості та правової культури громадян держави. Серед зазначених засобів провідну роль відіграють ті, що за своєю природою, походженням і призначенням мають стосунок до цивілістики, прямо чи опосередковано слугують ефективному правовому регулюванню приватно-правових відносин. Зважаючи на історичне значення рецепції римського права у правових системах країн континентальної Європи, до числа яких належить і Україна, вивчення навчальної дисципліни «Римське приватне право» слід вважати важливою та невід'ємною частиною правової освіти студентів і, відповідно, одним з інструментів позитивної трансформації вітчизняного громадянського суспільства. Римське приватне право небезпідставно вважається значним і величним досягненням світової культури, яке піднесло юридичну справу на верхівку людського духу і моральності.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення з історією виникнення і розвитку римського приватного права, його джерелами, змістом, історичним і сучасним значенням. «Римське приватне право» є дисципліною, яка закладає не тільки основи правової культури, а й юриспруденції загалом, дає знання про історію становлення та розвитку багатьох інститутів сучасного права.

Завдання курсу:

- ознайомлення з історією становлення і розвитку римського приватного права, його системою та джерелами;
- засвоєння основних теоретичних положень римського приватного права як підґрунтя подальшого розвитку цивілістичної думки;
- вивчення основних інститутів римського приватного права;
- вироблення у студентів поваги до правових пам'яток минулого та набуття навичок їх використання для розвитку правового мислення.

3. Результати навчання

Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини
--

Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права
--

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1. ПРЕДМЕТ, ДЖЕРЕЛА, СТАНОВЛЕННЯ РИМСЬКОГО ПРАВА
2. ЗАХИСТ ПРИВАТНИХ ПРАВ. ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС
3. ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ СУБ'ЄКТІВ РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА
4. СІМЕЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ
5. РЕЧОВЕ ПРАВО ДАВНЬОГО РИМУ
6. ПРАВА НА ЧУЖІ РЕЧІ
7. ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
8. ОКРЕМІ ВИДИ ДОГОВІРНИХ І ПОЗАДОГОВОРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ
9. СПАДКОВЕ ПРАВО

Семінарські заняття відповідно до тем прочитаних лекцій
ПРЕДМЕТ, ДЖЕРЕЛА, СТАНОВЛЕННЯ РИМСЬКОГО ПРАВА
ЗАХИСТ ПРИВАТНИХ ПРАВ. ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС
ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ СУБ'ЄКТІВ РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА
СІМЕЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ
РЕЧОВЕ ПРАВО ДАВНЬОГО РИМУ
ПРАВА НА ЧУЖІ РЕЧІ
ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
ОКРЕМІ ВИДИ ДОГОВІРНИХ І ПОЗАДОГОВОРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ
СПАДКОВЕ ПРАВО

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія для проведення лекційних та семінарських занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74 -89	добре
60- 73	задовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	Опитування за кожною темою лекції	Відповідь на запитання за темою лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час заліку за бажанням студента
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

6.3. Поточна успішність складається з успішності за оцінки за роботу на семінарських заняттях (оцінюється деякі, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 10 балів). Отримані бали на семінарських заняттях та бали за самостійну роботу (максимально 20 балів) додаються до оцінки з підсумкової (тестової) роботи в кінці семестру (30 балів) та є підсумковою оцінкою за вивчення навчальною дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студент здійснює наступні види самостійних робіт: відпрацювання тем лекцій та семінарських занять, виконання практичних робіт студентами заочної форми навчання; підготовка до модульного контролю та заліку; робота з літературою та ін. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100
--	---

6.4. Критерії оцінювання за роботу на семінарських заняттях:

8 семінарських занять оцінюються максимально у 100 балів кожне, причому:

5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури;

4 бали – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу;

3 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;

2 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

1 бали – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відсутність відповіді.

6.5 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання.

Опрацювання курсу навчальної дисципліни «*Основи римського приватного права*» передбачає аудиторну (лекції та практичні заняття) та самостійну роботу здобувачів вищої освіти. Вивчення дисципліни включає в собі й дистанційну організацію навчання, зокрема, за допомогою дистанційної платформи MOODLE та/або Microsoft Teams.

Поточний контроль з дисципліни проводиться для всіх видів навчальних занять протягом семестру з метою діагностування рівня знань, умінь та навичок. Визначення рівня сформованості дисциплінарних компетентностей (результатів навчання) здійснюється за кожною темою дисципліни. За змістом він включає два аспекти: якість засвоєння матеріалу, який охоплюється темами навчальної дисципліни, та сумлінність здобувачів у практичній та самостійній роботі.

Оцінювання з курсу навчальної дисципліни «*Основи римського приватного права*» здійснюється з урахуванням розподілу отриманих балів за відповідний вид навчальної діяльності здобувача:

- ✓ поточне тестування та опитування;
- ✓ виконання практичних завдань;
  - ✓ виконання завдань для самостійного опрацювання;
  - ✓ систематичність та активність роботи на практичних заняттях.

Тестування – це метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни.

Тестування з навчальної дисципліни «*Основи римського приватного права*» здійснюється за кожною темою відповідно до її змісту з використанням Microsoft Teams. Оцінювання відповідей здійснюється автоматично.

З метою закріплення теоретичного матеріалу програмою дисципліни передбачено проведення практичних занять. Практичні заняття з курсу «*Основи римського приватного права*» передбачають розгляд здобувачами теоретичних положень, засвоєних на лекціях та в процесі самостійної роботи, обговорення реферативних повідомлень, виконання практичних завдань. Опрацювання вказаних завдань є обов'язковим для здобувачів, оскільки отримані бали за них враховуються при визначенні загального балу підсумкового контролю (екзамену).

Практичні завдання з навчальної дисципліни представлені у вигляді а окремих завдань, які мають достатній ступінь складності, носять творчий діяльнісний характер і дають змогу виявити вміння здобувачів самостійно і творчо мислити, а також застосувати набуті знання з дисципліни «*Основи римського приватного права*» на практиці.

Практичні завдання у вигляді окремого завдання оформлюються окремим документом та надсилаються викладачу на перевірку. Певні завдання можуть виконуватися з використанням відповідних електронних ресурсів та додаткових матеріалів. Оцінювання таких завдань здійснюється викладачем.

Самостійна робота здобувача (СРС) є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійна робота включає:

- ◆ попереднє опрацювання інформаційного забезпечення за всіма видами навчальних занять;
- ◆ розв'язання завдань самоконтролю опанування дисциплінарними результатами навчання відповідно до робочої програми дисципліни.

Метою СРС є засвоєння навчальної дисципліни в повному обсязі і послідовне формування у здобувачів самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця. У ході самостійної роботи здобувач має перетворитися на активного учасника освітнього процесу, навчитися свідомо ставитися до опанування теоретичних і практичних знань, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

Самостійною роботою здобувача в рамках вивчення навчальної дисципліни «*Основи римського приватного права*» є виконання у вигляді окремого завдання певних практичних завдань за окремими темами. Опрацювання вказаних завдань є обов'язковим для здобувачів, оскільки отримані бали за них враховуються при визначенні загального балу підсумкового контролю (заліку).

Вимоги щодо виконання таких завдань ідентичні вимогам щодо виконання практичних завдань аналогічної форми.

Аудиторна робота здобувача на заняттях оцінюється безпосередньо викладачем при проведенні заняття. Участь в аудиторних заняттях передбачає активне включення здобувача в дискусії із викладачем та іншими здобувачами

групи, ставлення питань, поширення власних думок, вражень та досвіду. Також оцінюється системність та активна участь у груповій діяльності.

Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни «*Основи римського приватного права*» здійснюється шляхом виставлення балів за кожний вид навчальної діяльності за 100-бальною шкалою. У таблиці наведено розподіл максимальної кількості балів за певний вид навчальної роботи здобувача за темами навчальної дисципліни.

Таблиця – Розподіл балів за видами навчальної роботи здобувача

Теми	Практичні завдання	Самостійна робота	Тестування	Всього	Аудиторна робота на заняттях (визначає викладач)
1.	–	–	6	6	14
2.	1	2	8	11	
3.	1	2	12	15	
4.	2	2	9	13	
5.	1	2	9	12	
6.	1	2	12	15	
7.	2	2	10	14	
Разом	8	12	66	86	100

Викладач, враховуючи досягнення здобувача з дисципліни, його системну та активну участь і роботу може додати **0-14 балів**.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни «*Основи римського приватного права*» визначається за накопичувальною системою, тобто сума всіх балів, отриманих за виконання певного виду робіт здобувача. Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає **100 балів**.

Підсумковий контроль – комплексне оцінювання рівня сформованості дисциплінарних компетентностей. Метою підсумкового контролю є комплексне оцінювання рівня сформованості результатів навчання з дисципліни за чверть, семестр або навчальний рік.

Для навчальної дисципліни «*Основи римського приватного права*» передбачений підсумковий контроль у формі заліку.

Оцінювання іспиту з дисципліни здійснюються на підставі результатів поточного контролю за умови отримання здобувачем **не менше 60 балів**. Відповідно оцінювання виконується без участі здобувача шляхом визначення загальної кількості балів.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач має право скласти іспит.

Залік відбувається у письмовій формі або з використанням можливостей дистанційної платформи MOODLE та/або Microsoft Teams, складається з проходження здобувачем підсумкового тестування.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та

підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Основи римського приватного право» (www.do.nmu.org.ua)

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні та лекційні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за графіком, погодженим з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Основи римського приватного право».

8. Ресурси і література:

8.1. Основна рекомендована література

1. Рябоконея Є. О., Майданик Р. А. Римське приватне право: Практикум, навчальний та практичний посібник, - Х. видавництво Право, 2021. - 220с.
2. Римське приватне право [Електронний ресурс] : компл.навч.-метод. забезп. дисц. для здобувачів ступеня бакалавра за освіт. програмою «Право» спец. 081 Право / уклад.: О. Н. Владикін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електрон. текст. дані (1 файл). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025. – 164 с.
3. Основи римського приватного права : навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форми навчання / Т. І. Демчук, О. В. Манжосова, Я. С. Мошинська, О. В. Лещенко - Чернівці, 2021. – 149
4. Основи римського приватного права [Текст] : навч. посіб. / Р. Л. Сопільник, Г. І. Трофанчук ; Закл. вищ. освіти "Львів. ун-т бізнесу та права". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2023. - 279 с. - Бібліогр.: с. 278.
5. Основи римського цивільного права [Текст] : навч. посіб. / І. Г. Козуб, М. І. Боднарук ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. - 487 с.
6. Римське приватне право : підручник / відпов. ред. Р. А. Майданик, Є. О. Рябоконея. Київ : Алерта, 2023. 386 с.

8.2. Додаткова рекомендована література

1. Приватне право як концепт [Текст] : [монографія] / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova. - Одеса : Фенікс, Т. 4 : Від ідеї до реалізації. - 2021. - 631 с.
2. Римське приватне право. Практикум [Текст] : навч. посіб. / [О. О. Білик та ін.] ; за ред. Р. А. Майданика та Є. О. Рябоконея ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т права, Каф. цивіл. права. - Київ : Алерта : Правова єдність, 2021. - 219 с.
3. Основи римського приватного права [Текст] : навч.-метод. посіб. для студентів I курсу / [К. М. Глиняна, О. І. Сафончик, К. І. Спасова ; за заг. ред. канд. юрид. наук, доц. К. М. Глиняної] ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Каф. цивіл. права. - Вид. 5-те, допов. та перероб. - Одеса : Фенікс, 2020. - 145 с.

8.3 Інформаційні ресурси

- 1 Режим доступу: www.zakon1.rada.gov.ua – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Законодавство України.
2. Режим доступу: www.pravo.ua.com.ua – журнал «Право України».
3. Режим доступу: www.liga.net - "Ліга", система. інформаційно-правового забезпечення.
4. Електронні бібліотеки: <http://www.nbuv.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського.